### ગણિત

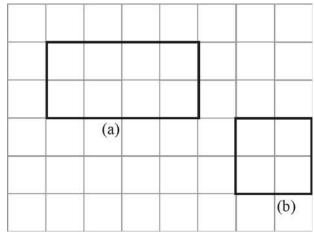
**10** 

#### માપન

• ચોરસ, લંબચોરસ અને અનિયમિત આકારની પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળની માહિતી આપવામાં આવેલ છે. આથી વિદ્યાર્થીને જરૂર જણાય ત્યાં યોગ્ય માર્ગદર્શન આપવું.

યાદ કરો : લંબચોરસની પરિમિતિ = 2(લંબાઈ + પહોળાઈ) ચોરસની પરિમિતિ =  $4 \times$  લંબાઈ

પ્રશ્ન-1



(i) આકૃતિ (a) નો આકાર \_\_\_\_\_ છે.

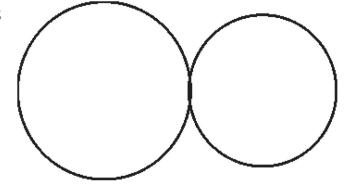
તેની પરિમિતિ \_\_\_\_\_ છે.

(ii) આકૃતિ (b) નો આકાર \_\_\_\_\_ છે.

તેની પરિમિતિ \_\_\_\_\_ છે.

(દરેક ચોરસ ખાનાની બાજુનું માપ 1 સેમી છે.)

પ્રશ્ન-2



આપેલ આકૃતિની પરિમિતિ દોરાની મદદથી શોધીને અહીં લખો.

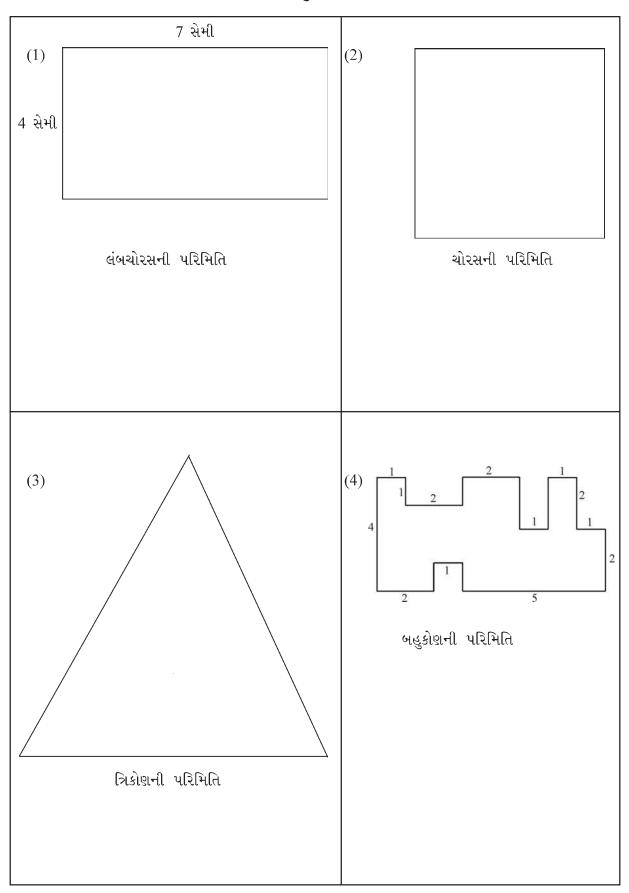
પરિમિતિ = \_\_\_\_

પ્રશ્ન-3 એક લંબચોરસની લંબાઈ 8 સેમી અને પહોળાઈ 6 સેમી હોય, તો તે લંબચોરસની પરિમિત્તિ કેટલી થાય ?

પ્રશ્ન-4 એક ચોરસની બાજુનું માપ 15 સેમી હોય, તો તે ચોરસની પરિમિતિ કેટલી થાય ?

### પ્રશ્ન-5 માપપટ્ટીની મદદથી માપ લઇ નીચે આપેલ આકૃતિઓની પરિમિતિ શોધો.

Sixty nine



69

યાદ કરો : લંબચોરસનું ક્ષેત્રફળ = લંબાઈ  $\times$  પહોળાઈ ચોરસનું ક્ષેત્રફળ = લંબાઈ $^2$ 

પ્રશ્ન-6		આપેલ આકૃતિમાં દર્શાવેલા દરેક ચોરસ ખાનાની બાજુની લંબાઈ 1 સેમી છે
		(i) આવા કેટલા ચોરસ ખાના આકૃતિમાં છે ?
		(ii) આકૃતિની પરિમિતિ
		(iii) આપેલ આકૃતિનું ક્ષેત્રફળ
પ્રશ્ન-7	આપેલ લંબચોરસ આકૃતિમ નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લપ્	ાં 1 સેમી બાજુની લંબાઈ ધરાવતા ચોરસ જેવા અન્ય ચોરસ ચોંટાડો. ત્યારબાદ મો.
	(i) આપેલ લંબચોરસમાં	1 સેમી બાજુની લંબાઈ ધરાવતાં કુલ કેટલા ચોરસ સમાય છે ?
	(ii) આપેલ લંબચોરસનું	ક્ષેત્રફળ કેટલું થાય ?

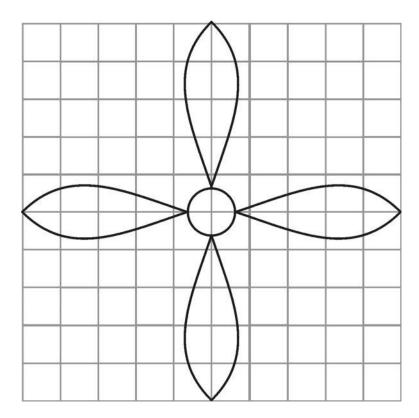
પ્રશ્ન-8 જો એક લંબચોરસની લંબાઈ 12 સેમી અને પહોળાઈ 8 સેમી હોય, તો તે લંબચોરસનું ક્ષેત્રફળ કેટલું થાય ?

70

Seventy

પ્રશ્ન-9 એક ચોરસની બાજુની લંબાઈ 7 સેમી હોય, તો તેનું ક્ષેત્રફળ કેટલું થાય ?

પ્રશ્ન-10 ગ્રાફપેપર પર દોરેલી આકૃતિનું ક્ષેત્રફળ શોધો.



(દરેક ચોરસ ખાનાની બાજુનું માપ 1 સેમી છે.)

Seventy one 71

#### જવાબો

(i) લંબચોરસ, 12 સેમી (ii) ચોરસ, 8 સેમી પ્રશ્ન-1 28 સેમી પ્રશ્ન-3 60 સેમી પ્રશ્ન-4 (1) લંબચોરસની પરિમિતિ = 22 સેમી પ્રશ્ન-5 (2) ચોરસની પરિમિતિ = 20 સેમી (3) ત્રિકોણની પરિમિતિ = 24 સેમી (4) બહુકોણની પરિમિતિ = 32 સેમી 96 ચો સેમી પ્રશ્ન-8 49 ચો સેમી પ્રશ્ન-9

રફ કાર્ય



### બીજ ગણિત

• ભૂમિતિના વિવિધ આકારોની પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળના સૂત્રમાં ચલની સમજ કેળવાય તે અંગે માર્ગદર્શન આપવું. આગળના પ્રકરણ નં. 10 માપના સૂત્રોનો સમાવેશ થયેલ છે.

### **12**

## ગુણોત્તર અને પ્રમાણ

• ગુણોત્તર અને પ્રમાણ શીખવવા ચાર ગાણિતિક ક્રિયાઓ તેમજ અવયવ અને અવયવી અને અપૂર્ણાંકોના અતિસંક્ષિપ્ત સ્વરૂપમાં રૂપાંતરણનો ખ્યાલ હોવો જરૂરી છે. આગળના પ્રકરણ નં. 1 સંખ્યા પરિચય, પ્રકરણ નં. 3 સંખ્યા સાથે રમત, પ્રકરણ નં. 7 અપૂર્ણાંક સંખ્યામાં સમાવેશ કરેલ છે.

**13** 

### સંમિતિ

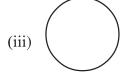
સંમિત આકૃતિઓ વિશે માહિતી આપવી ચિત્રો દોરતી વખતે તેની છાપમાં રહેલી સંમિતિની સમજ આપવી.

પ્રશ્ન-1 આપેલ આકૃતિઓમાંથી સંમિત આકૃતિઓ જણાવો.













પ્રશ્ન-2 અંગ્રેજી મૂળાક્ષરોમાંથી કયા મૂળાક્ષરો અરિસામાં જોતા તેવા જ દેખાય છે ?

14

# પ્રાયોગિક ભૂમિતિ

 આગળ પ્રકરણ નં. 4 ભૂમિતિના પાયાના ખ્યાલમાં થોડા મુદ્દાના ખ્યાલનો સમાવેશ થયેલ છે. ઊપરાંત માપ લેવા તેમજ તે આધારે દોરવા માર્ગદર્શન પુરુ પાડવું.

#### **English**

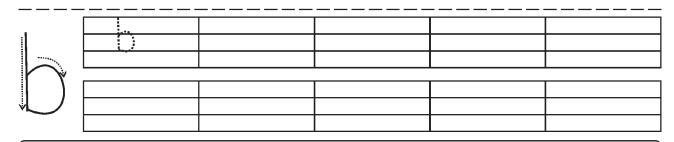
1	Wh		9
		at	6

નીચે આપેલ ઉદાહરણ પ્રમાણે આપેલ વાક્યોને પ્રશ્નાર્થ વાક્યમાં ફેરવો.

ઉદાહરણ : It is a computer.

- What is it?

- (1) It is a window.
- (2) Riteshbhai is a farmer.
- (3) It is an umbrella.
- (4) My name is Pinkal.
- (5) Sohel is an engineer.
- વર્ગમાં રહેલી વિવિધ વસ્તુઓનો ઉપયોગ કરી તમારા મિત્રને 'What' થી પ્રશ્ન પૂછો અને જવાબ મેળવો.



86 Eighty six

#### 12. Read and Answer

નીચે આપેલ ફકરો વાંચી તેના આધારે નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ લખો.



There was a boy. His name was Dhaval. He liked mangoes very much but he did not like chickoo. One day, he went to the farm of mango trees. He ate two mangoes and became happy.

- (1) What was the name of the boy?
- (2) What did he like?
- (3) How many mangoes did he eat?
- (4) Where did he go?
- (5) Give opposite of 'dislike' ×

a bag		
Eighty seven		27

### 13. Watch and Write

 નીચે આપેલ ચિત્રોને ધ્યાનથી જોઈ કૌંસમાં આપેલ શબ્દોનો યોગ્ય ઉપયોગ કરી ફકરો પૂર્ણ કરો.



[standing; birthday party; laughing; three; eating]

	It is a		There are		children in the party.
On	e boy is	a ca	ke. The birthday bo	oy is	A woman
is .		with flower	rs. All are enjoyin	g.	
<u>-</u>					
KE					
88					Eighty eight

## 14. One ... Two ... Three ...

• આપેલ ચિત્રમાં પ્રાણી, ફૂલ, ફળ અને વાહનના કેટલા ચિત્રો છે તે ગણી નીચે આપેલ ખાલી જગ્યા પૂરો.



ઉપરનાં ચિત્રમાં	flowers,	cars,	bu	ses,
camels,	rabbits,	frogs અને .	ban	anas છે.
નીચે આપેલા ઉદાહ	રણ પ્રમાણે વાક્યો બનાવે	ì.		
ઉદાહરણ : There	are five cars in the pi	icture.		
ļ				
		1		
	+ +			

# 15. Ant and Elephant

• વાર્તાને માણો.

An ant and an elephant were friends. One day, two ants were walking on the road. The elephant met them. "Where are you going, friends?" the elephant asked. The ants replied, "We are going to the hospital." The elephant said, "Oh! sit on my back, for lift."

One ant climbed from a trunk and the other from the tail. The elephant said, "Climb from the trunk." The ants said "No, it is good for balance."

•	વાર્તાના આધારે નીચે આપેલ વાક્ય સાચું હોય તો 'True' અને ખોટું હોય તો 'Fa	alse' લખો.			
(1)	An ant and an elephant were friends.				
(2)	The elephant and his friends were walking on the road.				
(3)	The ants were going to the school.				
(4)	The ants climbed up from the trunk.				
(5)	The ants said, "It is good for balance."				
•	અંગ્રેજી શબ્દોમાં a, e, i, o, u એ તમામ લખવાના સ્વર છે. તો આ પાંચમાંથી એક પ હોય તેવાં શબ્દો આપો.	ાણ અક્ષર ન આવતાં			
90		Ninety			